

Konstitutionsutskottets betänkande 2024/25:KU15

Enhetliga sekretessbestämmelser i Statens haverikommissions verksamhet

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till ändring i offentlighets- och sekretesslagen som syftar till enhetliga och tydliga sekretessregler för uppgifter som Statens haverikommission hämtar in vid undersökningar av olyckor och tillbud.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2025.

Behandlade förslag

Proposition 2024/25:74 Enhetliga sekretessbestämmelser i Statens haverikommissions verksamhet.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

Utskottets överväganden.....5

 Enhetliga sekretessbestämmelser i Statens haverikommissions
 verksamhet5

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag7

 Propositionen7

Bilaga 2

Regeringens lagförslag8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Enhetliga sekretessbestämmelser i Statens haverikommissions verksamhet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:74.

Stockholm den 20 februari 2025

På konstitutionsutskottets vägnar

Ida Karkiainen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ida Karkiainen (S), Louise Meijer (M), Michael Rubbestad (SD), Hans Ekström (S), Fredrik Lindahl (SD), Mirja Räihä (S), Ulrik Nilsson (M), Per-Arne Håkansson (S), Malin Danielsson (L), Amalia Rud Stenlöf (S), Susanne Nordström (M), Jessica Wetterling (V), Gudrun Brunegård (KD), Malin Björk (C), Lars Englund (M), Jan Riise (MP) och Lars Johnsson (M).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2024/25:74 Enhetliga sekretessbestämmelser i Statens haverikommissions verksamhet. Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Utskottets överväganden

Enhetliga sekretessbestämmelser i Statens haverikommissions verksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändring i offentlighets- och sekretesslagen som syftar till enhetliga och tydliga sekretessregler för uppgifter som Statens haverikommission hämtar in vid olyckor och tillbud.

Propositionen

Av propositionen framgår att Statens haverikommission gör undersökningar från säkerhetssynpunkt av allvarliga olyckor och tillbud. Det är luftfartsolyckor, sjöolyckor, järnvägsolyckor, vägtrafikolyckor och andra allvarliga olyckor som myndigheten ska undersöka. Utredningsuppdraget omfattar både civil och militär verksamhet.

Vidare framgår det att Statens haverikommission tillämpar flera sekretessbestämmelser för att skydda information. Bestämmelserna skiljer sig åt beroende på inom vilken verksamhet olyckan eller tillbudet inträffade.

I propositionen anför regeringen att det länge har funnits behov av enhetliga sekretessregler för den information som Statens haverikommission hämtar in vid sina undersökningar. De skäl som genom åren framförts för att ändra reglerna i offentlighets- och sekretesslagen är fortfarande aktuella, vilket framgår av en framställan som Statens haverikommission har gjort. Haverikommissionens undersökande verksamhet har dessutom vuxit och utvecklingen har gått mot att fler olyckstyper än tidigare har behövt utredas. Det är enligt regeringen angeläget att införa en likartad reglering av sekretessskyddet som är lätt att tillämpa vid undersökning av samtliga olyckstyper. Enhetliga och tydliga sekretessregler underlättar enligt regeringen myndighetens arbete och medför även ökad förutsebarhet för enskilda som lämnar upplysningar.

I propositionen föreslås en sekretessbestämmelse till skydd för myndighetens verksamhet och en sekretessbestämmelse till skydd för uppgifter om enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden.

Det ska alltid göras en avvägning mellan sekretessintresset och insynsintresset när man överväger att införa en ny sekretessbestämmelse. I propositionen framhålls att det finns ett allmänintresse av insyn i myndigheters verksamhet och att det normalt är större än allmänintresset av uppgifter om enskilda. Därför bör enligt regeringen skaderekvisitet vara rakt i fråga om

sekretess för uppgifter som hänför sig till myndighetens verksamhet. Presumtionen bör alltså vara offentlighet.

När det gäller sekretessbestämmelsen till skydd för uppgifter om enskildas förhållanden föreslås i stället ett omvänt skaderekvisit, dvs. en presumtion för sekretess. Regeringen framhåller att det i Statens haverikommissions undersökande verksamhet kan förekomma många känsliga uppgifter som behöver ett starkt sekretesskydd. Det finns också enligt regeringen ett behov av ett sådant skydd för att enskilda ska känna sig trygga i att lämna uppgifter.

Sekretessen ska inte gälla för en uppgift som tas in i en rapport eller i ett beslut.

De föreslagna sekretessbestämmelserna ska även gälla för uppgifter som hänför sig till verksamhet hos en annan myndighet för att biträda Statens haverikommission.

När det gäller uppgifter som hänför sig till Statens haverikommissions verksamhet föreslås sekretesstiden vara 40 år. Sekretesstiden för uppgifter om enskilda föreslås vara 50 år.

Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter är inte inskränkt när det gäller uppgifter som omfattas av de befintliga bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen. Regeringen bedömer inte heller att det finns skäl att inskränka meddelarfriheten med anledning av det aktuella förslaget.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2025.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom de överväganden som redovisas i propositionen och föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2024/25:74 Enhetliga sekretessbestämmelser i Statens haverikommissions verksamhet:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i
offentlighets- och sekretesslagen
(2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)¹

dels att 29 kap. 12 a § ska upphöra att gälla,
dels att rubrikerna närmast före 29 kap. 12 a § och 32 kap. 8 § ska utgå,
dels att 17 kap. 4 c § och rubriken närmast före 17 kap. 4 c § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 32 kap. 7 a §, och närmast före 32 kap. 7 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 kap.

***Undersökningar av sjöolyckor
och tillbud, m.m.***

Undersökningar av olyckor²

4 c §³

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet som avser undersökningar *av sjöolyckor eller tillbud till sjöss* eller *preliminära* bedömningar *av allvarliga sjöolyckor* enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor, om det kan antas att syftet med en sådan undersökning eller bedömning motverkas eller den framtida verksamheten skadas om uppgiften röjs.

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet som avser undersökningar eller bedömningar enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor, om det kan antas att syftet med en sådan undersökning eller bedömning motverkas eller den framtida verksamheten skadas om uppgiften röjs.

Sekretessen enligt första stycket gäller även för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket.

Sekretessen gäller inte för uppgift som tagits in i en *slutlig* rapport om undersökning enligt lagen om undersökning av olyckor.

Sekretessen gäller inte för uppgift som tagits in i *ett beslut eller* en rapport om undersökning enligt lagen om undersökning av olyckor.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst fyrtio år.

¹ Senaste lydelse av
29 kap. 12 a § 2011:553
rubriken närmast före 29 kap. 12 a § 2011:553.

² Senaste lydelse 2019:1207.

³ Senaste lydelse 2019:1207.

32 kap.***Undersökningar av och skydd mot olyckor******7 a §***

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som hänför sig till myndighets verksamhet som avser undersökningar eller bedömningar enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Sekretessen enligt första stycket gäller även för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket.

Sekretessen gäller inte för uppgift som tagits in i ett beslut eller en rapport om undersökning enligt lagen om undersökning av olyckor.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.